

1. Vládny návrh zákona o mediálnych službách – prvé čítanie.

Ide o novo navrhnutý zákon, ktorý kombinuje a nahrádza viaceré predošlé mediálne zákony (o vysielaní a retransmisii, resp. o digitálnom vysielaní), pričom dostane slovenskú legislatívu do súladu s európskymi smernicami. Napriek väčšiemu celkovému rozsahu zmien, ak sa sústredíme iba na menších, skôr vidíme zachovanie *status quo*.

Nový zákon obsahuje, v takmer nezmenenej forme, všetky predošlé možnosti a garancie pre menšiny vyplývajúce zo zmienených „starých zákonov“. Navrhnuté zmeny v textácií dotýčajúcich paragrafov sú najskôr technického charakteru. Pribudlo niekoľko nových momenty vyplývajúcich zo zmien v samotnom mediálnom priestore (napr. rozšírenie diapazónu digitálnych obsahov), vrátane povinnosti poskytovateľov online platforiem na zdieľanie videí chrániť verejnosť pred videami, ktoré podnecujú k nenávisti alebo diskriminácii – § 48 ods. 1 písm. b).

Najdôležitejšia zmena z pohľadu menších je, ako narába nový zákon s povinnosťou RTVS vysielat obsah aj v menšinovom jazyku. Má tak spraviť „v časovom rozsahu zodpovedajúcom národnostnému a etnickému zloženiu obyvateľstva“¹. Vládny návrh novelizuje aj tento paragraf pridaním toho, ako sa ráta toto zloženie: je to „podľa posledných výsledkov sčítania obyvateľov“.

Problém je, že čo sa týka televízie, RTVS nikdy nebol schopný tieto kvóta reálne naplniť, ba ani sa k tomu priblížiť (na rozdiel od rozhlasu, kde takmer plnohodnotne funguje menšinové Rádio Patria). V roku 2020 sa malo v národnostnom jazyku vysielat 2022 hodín televízie, ale vysielalo iba 57,3 hodín. Nie je vidno ani tendenciu vylepšenia: v roku 2017 to napríklad bolo 121,9 hodín namiesto zákonom určených 1422 hodín. Ministerstvo kultúry vo svojom pôvodnom návrhu (v MPK) rátalo s upustením od hore uvedenej formulácie a jej nahradením zákonnou garanciou 360 hodín v televízii pre menšiny, čo by bolo oveľa vyššie číslo ako je súčasná prax, no zároveň oveľa menšie číslo ako súčasná zákonná garancia. Namietali to viaceré menšinové organizácie, a po rokovaní sa zrodil kompromis: vládný návrh „šalátovým spôsobom“ pridáva do Zákona o RTVS (532/2010) nové paragrafy 5a a 27a, ktoré definujú, že verejnoprávna televízia musí odvysielat denne nie menej ako 120 minút a ročne nie menej ako 500 hodín. Keďže súčasné kapacity toto nestíhajú, pridáva sa prechodné obdobie, v ktorom v roku 2022 bude televízna zložka RTVS vysielat aspoň 240 hodín a v roku 2023 aspoň 360 hodín menšinových relácií, kým sa v roku 2024 napokon dosiahne hore uvedená kvóta 500 hodín.

Hodnotenie: Nakoľko zákonné garancie v prospech menších ostávajú v platnosti, a kompromis zrodený v MPK efektívne rieši aj problém rozsahu televízneho vysielania pre menšiny, návrh odporúčame podporiť.

¹ Zákon č. 532/2010 o RTVS, § 5 ods. 1 písm. g)

Navrhujeme aj jednu technickú zmenu resp. doplnenie, a to v paragrafoch, kde sa hovorí o zákaze propagácie a podnecovaniu k nenávisti. Konkrétne ide o § 48 ods. 1 písm. b), § 61 písm. c) a 74 písm. b), ktoré navrhujeme doplniť takto: „na základe pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického či iného zmýšľania, majetku, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, narodenia, národného alebo sociálneho pôvodu, genetických vlastností, štátnej príslušnosti, príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine, alebo z dôvodu iného postavenia“. Takéto definične otvorený odkaz by vylúčil možný neskorší zúžený pohľad na dôvody vedúce k nenávisti, ktorej propagácia je neprípustná.

2. Vládny návrh zákona o výstavbe – prvé čítanie.

Ide o vládny návrh kontroverzného **stavebného zákona**, ktorý v praxi ani tak nenovalizuje existujúci zákon, ako predstavuje úplne novú koncepciu spôsobu povoľovania stavieb a stavebných prác. V pripomienkovom konaní sa tomuto návrhu zákona ušlo neobvykle vysoké číslo pripomienok od najrôznejších subjektov. Najzávažnejším dôvodom na výhrady je odobratie kompetencií mestám a obciam rozhodovať a schvaľovať čo a za akých podmienok sa bude stavať.

Návrh zákona postupuje legislatívnym procesom s mnohými zásadnými pripomienkami. Avšak z pohľadu národnostných menšín je niekoľko dôležitých. **Nový stavebný zákon nepozná možnosť následného/dodatočného povoľovania stavieb**. Očividný je dôvod zabráneniu špekulácii zo strany stavebných podnikateľov, ktorým v doterajšom režime hrozili nanajvýš pokuty, nie nariadenia o odstránení stavby. Avšak nový zákon okrem odňatia možnosti následnej legalizácie stavby zavádza možnosť/právomoc pre centralizované Stavebný Úrad nariadiť odstránenie existujúcich stavieb vlastníkom takýchto stavieb ako nezodpovedajú základným požiadavkám na stavby (§55, ods. 5), ich vypratanie v prípade, že ohrozujú životy ľudí, alebo v prípade, že vlastník nechce stavbu odstrániť, nariadiť administratívne (rozumej násilné) vystaňovanie.

Je dôležité upozorniť, že nevyzývame k tomu aby sa napríklad v prípade marginalizovaných rómskych komunití flagrantne porušovali existujúci stavebný zákony, prípadne aby sa porušovali nariadenia budúceho stavebného Úradu. No takéto právomoci bez špecifikácie zodpovednosti za osoby a najmä zraniteľné osoby (deti, ženy, starí a chorí), ktorí budú takýmto spôsobom môcť byť vystaňovaní bez náhradného bývania. Predstavuje veľké riziko toho, že bude svojvoľne a bez predchádzajúcej konzultácie napríklad so samosprávou odstraňované obydlia na ktoré sa vzťahuje ochrana. Podľa ústavy SR, ale aj viacerých medzinárodných dohovorov ako aj existujúcej judikatúry.

Z judikatúry Ústavného súdu SR aj Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že pri posudzovaní, či ide o obydlie chránené Ústavou SR, resp. Dohovorom, nie je možné prihliadať iba na formálno-právne skutočnosti, ale je potrebné prihliadať na všetky okolnosti konkrétneho prípadu. Preto nie je podstatnou otázkou, či obydlie spĺňa stavebno-technické požiadavky, či bolo postavené legálne, či je užívané legálne, ani či je jeho užívateľ prihlásený na trvalý pobyt v tomto obydli. Podstatná je predovšetkým skutočnosť, či je fakticky ako obydlie jeho obyvateľmi užívané. Preto je za obydlie potrebné považovať aj príbytky v nelegálne zriadených rómskych osadách, ktoré nespĺňajú stavebno-technické, hygienické a ďalšie požiadavky na stavby určené na bývanie, pokiaľ ich obyvatelia reálne ako obydlie užívajú. Právo na rešpektovanie obydlia je chápané v prvom rade s ohľadom na jeho podstatu a význam pre dotknuté osoby. Zásah do práva na rešpektovanie obydlia je prípustný len za predpokladu, že tento zásah: 1. je vykonaný v súlade so zákonom - princíp legality, 2. sleduje legitímny cieľ (napr. ochrana života, zdravie

alebo majetku osôb, ochrana práv a slobôd iných, odvrátenie závažného ohrozenia verejného poriadku) – princíp legitimacy, 3. je nevyhnutný v demokratickej spoločnosti. Toto kritérium pritom obsahuje tak hmotnoprávne ako aj procesnoprávne aspekty – princíp proportionality.²

Vzhľadom na pokračujúce projekty v marginalizovaných rómskych komunitách, ktoré sa zaoberajú legalizáciou pozemkov, a stavieb, ktoré síce spĺňali stavebno-technické požiadavky v dobe kedy boli postavené ale nemohli byť kolaudované z dôvodu, že pozemky na ktorých stáli neboli vysporiadané a stali sa tak *de facto* nelegálnymi stavbami a podľa dikcie novo navrhovaného zákona nelegálnymi a teda odstrániteľnými.

Ďalším sporným bodom je centralizácia stavebných úradov a tak odobratie možnosti samosprávam, aby ovplyvnili reálny vývoj stavieb v ich katastri. Táto zmena môže byť kontroverzná v tom, že nevieme, aký úmysel bude mať ústredný stavebný orgán k menšinám. Napríklad, či bude rešpektovať právo menšín na zachovanie pôvodného charakteru ich obcí (a zabrániť napr. masovej výstavbe). Ale naopak, či bude za alebo proti desegregačným opatreniam v obciach (napr. presťahovanie obyvateľov segregovanej lokality do jadra obce – podľa čoho sa to bude hodnotiť). Zmena vstupuje do doterajšej kompetencie samospráv v tejto oblasti, čo môže byť nebezpečné, ak nemáme jasné pravidlá na to, podľa čoho má rozhodovať v etnicky „zafarbených“ situáciách.

Hodnotenie: Odporúčame nepodporiť tento zákon a doplniť ho o potrebné ustanovenia z dôvodov existujúcich nedoriešených rozporov ako aj nebezpečenstva, ktorá nová úprava nesie z ohľadom na svojvoľné odstraňovanie stavieb napr. v rómskych osadách bez možnosti legálne tieto stavby legalizovať. Zo zákona vypadla aj doterajšia možnosť uplatnenia právnej fikcie, že stavby, ktoré boli postavené nejaký časový úsek pred platnosťou tejto zákonnej úpravy sa považujú za legálne z titulu, že vydržali stáť. Takáto podmienka by sa dala uplatniť aj dnes, napr. s rokom 1997. Bolo by minimálne vhodné doplniť prechodné ustanovenie, aby sa na stavby, ktoré stáli do účinnosti tohto zákona vzťahovala možnosť „dodatočnej legalizácie“ podľa doterajších predpisov (a to aj v prípade, ak sa takéto konanie nezačalo do účinnosti tohto zákona). Podobné pripomienky si v MPK uplatnil Úrad splnomocnenca vlády pre rómske komunity, ktoré síce boli vyhodnotené ako čiastočne akceptované v tejto konkrétnej téme, no žiadna príslušná sa do existujúcej úpravy nedostala.

² [ON 11-12-2014.pdf \(gov.sk\)](#)

3. Vládny návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 524/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Úradu vlády

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity (ÚSVRK) si v roku 2021 zmenilo svoje organizačné zaradenie v rámci štátnej správy: z Ministerstva vnútra sa vrátil na Úrad vlády (kde predtým do roku 2012 už fungoval). V rámci delimitácie ÚSVRK na ÚV sa neriešil osud každoročnej dotačnej schémy úradu, ktorá fungovala do roku 2020 pred jej suspendovaním.

Predložený návrh zákona rekreuje túto dotačnú schému v rámci ÚV, a to v predpokladanej ročnej hodnote 800 tisíc eur (v rokoch 2016-2020 to bolo cca. 600 tisíc eur ročne). Ide o tzv. dotácie „na podporu sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenia mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity.“ Účely, na ktoré sa dá žiadať dotácia, do veľkej miery kopírujú účely definované v dotačnej schéme na MV. Pridalo sa niekoľko nových nápadov ako: obstaranie obecných bytov na komunitnom participatívnom princípe, rozvoj finančnej gramotnosti, podpora rôznych poriadkových služieb, odstraňovanie mimoriadnych situácií či pôdohospodárska výroba. V praxi sa takéto účely podporovali z dotačnej schémy ÚSVRK aj predtým, ale táto špecifikácia posilní možnosť žiadania zdrojov aj na takéto účely. Do okruhu podporených subjektov sa pridali registrované sociálne podniky.

Paragraf 6a zároveň vytvára flexibilný nástroj na poskytnutie dotácií v prípade mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu, kde vláda môže zareagovať pružne poskytnutím mimoriadnej dotácie z kapitoly ÚSVRK. Obdobný systém fungoval aj na MV SR.

Hodnotenie: Návrh zákona odporúčame podporiť, nakoľko znova zriaďuje predtým funkčný nástroj, dotačnú schému ÚSVRK. Treba si však ošetriť rozpočtové dopady návrhu, ktoré sú v doložkách vplyvov označené ako nepokryté.

4. Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky DOSTÁLA, PLEŠTINSKEJ, OSUSKÉHO, MARCINKOVEJ a POLLÁKA na vydanie zákona, ktorým sa mení zákon č. 138/2017 Z. z. o Fonde na podporu kultúry národnostných menšín - druhé čítanie.

Jedná sa o krátku novelu zákona, ktorú predkladá skupina poslancov a poslankýň zo strán SaS a OĽaNO. Táto novela neupravuje štruktúru ani orgány Fondu. Ciele novely sú zvýšiť celkovú výšku finančnej podpory o z 8 000 000 na 8 200 000 eur a zároveň zvýšiť podiel prostriedkov, ktoré fond môže použiť na vlastnú prevádzku z 5% na 6%.

Kult Minor zostáva kľúčovou inštitúciou pri podpore menšinovej kultúry. Avšak momentálne trpí nedostatkom financií na vlastnú prevádzku, čo sa prejavuje napríklad v časových sklzoch pri vyplácaní dotácií. To vyplýva aj zo septembrového uznesenia Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny, kde výbor vyjadril „nespokojnosť s rýchlou administratívnymi procesmi a procesmi vyplácania projektov“. Takže navýšenie prostriedkov na vlastnú prevádzku o 92 tisíc eur je vítaná zmena.

V praxi to znamená, že Fond by získal viac finančných prostriedkov aj na podporu menšinovej kultúry, aj na administratívne úkony. Novela zákona o Kult Minor prináša navýšenie finančnej podpory menšinovej kultúry o 108 000 € a reaguje na potrebu navyšovať zdroje na chod fondu.

Túto novelu treba vnímať aj v kontexte tematicky podobného zákona o Csemadoku z dielne poslanca Gyimesiho, ktorý bol na predošlej schôdzi parlamentu schválený v prvom čítaní. Z komunikácie vládných poslancov vyplýva, že v prípade ak prejde zákon o Csemadok, tak môžu byť otvorené percentuálne rozdelenia zdrojov medzi menšinami v Kult Minor a tak tak, aby maďarská menšina „nedostala z nových peňazí“ (lebo dostane na Csemadok).

Hodnotenie: Navrhujeme podporiť zákon o Kult Minor v navrhnutom znení. Kult Minor potrebuje viac financií, aby vedel efektívne fungovať. Ak je v parlamente vôľa navýšiť podporu pre menšinovú kultúru, najvhodnejší spôsob je práve skrz Kult Minor. Treba však byť opatrný pre ďalších zásahov napr. do pomerov medzi menšinami, ktoré môžu vyplývať zo schválenia zákona o Csemadok.

Po novembrovom zasadnutí SPMN sme na podnet poslancov pripravili doplnujúci návrh k tomuto pozmeňovaci návrhu. Text tohto návrhu nájdete v prílohe, a sleduje vytvorenie priestoru v rámci Kult Minoru na financovanie bežného chodu kultúrnych organizácií. To znamená, organizácie by sa mohli uchádzať o podporu nielen na projekty, ale aj na bežné činnosti. Takéto projekty by naďalej podliehali všetkým vnútorným mechanizmom Fondu. Návrh sme prediskutovali s Výborom pre národnostné menšiny a etnické skupiny (VNMEŠ), ktorý ako jediný priamo volený samosprávny orgán menšín návrhu dal svoju podporu v pomere 21 k 5. Dáva to šancu na systematickú prácu s agendou etablovaných kultúrnych organizácií všetkých národností bez osobitných zákonov pre každú z nich.

Napriek prevažnej podpore tejto iniciatívy vyjadrili niektoré komentujúce osoby a orgány pochybnosti o tom, či takáto forma podpory nemôže byť zneužitá napr. na podporu fantómových organizácií. Je však dôležité povedať, že doplňujúci návrh nemení proces schvaľovania projektov – výzvu vypíše Fond na podnet menšinových odborných rád, uchádzači musia napísať projekt, odborné rady ich naďalej hodnotia (a nemusia schváliť). Čiže nie je to forma automatickej podpory. Zmena sa týka iba toho, že účelom dotácie môže byť aj pravidelná činnosť organizácie, nielen jednorazový projekt. Ďalej návrh bol vypracovaný z podnetu potreby podpory veľkých, štandardných kultúrnych organizácií. Špecifikácia, že takáto forma podpory by mala byť dostupná iba pre veľké organizácie, technicky môže byť aj v zákone, no oveľa lepšie to pasuje do nižších právnych noriem samotného fondu, kde by sa to dalo uviesť po schválení tejto zmeny. Návrh je vhodný aj na systematické riešenie problému financovania kultúrnych ustanovizní menších bez toho, aby sme na každú z nich museli prijať osobitný zákon.

Návrh sme prekonzultovali aj so splnomocnencom vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti Martinom Giertlom, ktorý prisľúbil pomoc pri nastavení procesov na úrovni pravidiel v rámci Kult Minor. Otázka, prečo by mohli mať menšinové organizácie možnosť na takúto formu podpory, ak ju nemajú celoštátne neziskovky, sa dá zodpovedať pozitívnou diskrimináciou menšinovej kultúry na Slovensku, ktorý je sám v sebe modus operandi Kult Minor.

5. Návrh poslancov VETRÁKA, LAURENČÍKA a PROČKA na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 474/2005 Z. z. o Slovákoch žijúcich v zahraničí – druhé čítanie

Poslanecký návrh otvára dve zákony, pre nás je však dôležitý iba jeden. Jednoduchým návrhom sa posilňuje pozícia **Úradu pre zahraničných Slovákov**. Tento úrad vznikol v roku 2006 a fungoval ako ústredný orgán štátnej správy. V roku 2012 však novelizáciou bola táto právomoc obmedzená, koordinačnú právomoc prevzalo Ministerstvo zahraničných vecí, pričom Úradu bola priznaná iba právomoc podieľať sa na zabezpečovaní tvorby štátnej politiky vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí.

Návrh tento stav mení, a Úrad má nanovo nielen sa „podieľať sa na zabezpečovaní tvorby štátnej politiky vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí,“ ale **„zabezpečiť tvorbu, výkon a koordináciu štátnej politiky vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí“**. Paralelne, Ministerstvo zahraničných vecí už nebude zabezpečovať „výkon štátnej politiky“ ale iba „štátnu politiku“.

Schválenie tohto návrhu by mal za efekt mierne posilnenie pozície Úradu zoči-voči ministerstvu. Otázne je však, či je úrad v tomto momente pripravený na zvýšenú rolu v tvorení štátnych politík. S najväčšou pravdepodobnosťou bude po takejto zmene potrebné úrad kapacitne aj rozpočtovo posilniť.

Tento návrh zároveň „šalátovým spôsobom“ prideluje Úrade vlády právomoc koordinovať boj proti korupcii. Je to niečo, čo ide mimo rozsah činnosti tejto skupiny a preto sa tým nebudeme zaoberať.

Z hore uvedených dôvodov návrh odporúčame podporiť. Ide o mierne posilnenie právomocí orgánu starajúcu sa o zahraničných Slovákov bez toho, aby prišlo k ujme akejkoľvek inej skupiny. Chceme však poukázať na fakt, že v MPK si žiadalo ďalšie precizovanie niekoľko ministerstiev, samotný text návrhu sa preto možno ešte zmení.

6. Návrh poslanca GYIMESIHO na vydanie zákona o finančnej podpore pre Maďarský spoločenský a kultúrny zväz na Slovensku – Csemadok – druhé čítanie (presunuté z predošlej schôdze).

Tento návrh zákona bol vypracovaný poslancom Gyimesim na jediný účel, a to zabezpečiť každoročnú fixnú ročnú podporu 300 tisíc eur pre organizáciu Csemadok (Maďarský spoločenský a kultúrny zväz na Slovensku). Ide o tradičný kultúrny zväz maďarskej menšiny na Slovensku, ktorý funguje od roku 1949. Návrh v druhom čítaní je totožný so znením z prvého čítania. Dôvodová správa hovorí o tom, že návrh zákona, ako aj rozpočet na tento účel, bol prediskutovaný s Ministerstvom kultúry.

Samotný návrh ex offo nikomu neškodí, a Csemadok niečo získa, no treba sa pozrieť na širší kontext, a to je diskusia o financovaní menšinových kultúr prostredníctvom Kult Minor. Práve tento fond stelesňuje samosprávu menšín v oblasti kultúry. Preto považujeme za najlepší spôsob financovania menšinových kultúr práve prácu cez neho. Odklonenie sa od tohto konceptu, napríklad formou osobitnej podpory Csemadoku, oslabuje samosprávu menšín a zaváňa starou školou kultúrnej politiky a systémom našich ľudí. Navyše nepovažujeme za prospešné ani pre minoritu, ani pre majoritu, ak kultúrny život niektorej menšiny má ovládať jedna jediná organizácia.

Tiež nie je jasné, čo sa stane s kultúrnymi ustanovizňami ďalších národnostných menšín typu Karpatskonemecký spolok či Zväz Rusínov-Ukrajincov.

Zákon je z technického hľadiska slabý. Zákon neupravuje žiadne pravidlá nakladania s financiami, hospodárenia, nie je riešený účel, kontrola, vykazovanie, konflikt záujmov. Má iba minimálny objem detailov. Neupravuje sa, či sa Csemadok stále môže uchádzať o zdroje z Kult Minor (čo teraz robí veľmi úspešne), alebo či je to myslené tak, že toto nahrádza podporu z fondu.

Poslanec Gyimesi zároveň indikoval, že ako „cena“ za schválenie tohto zákona sa otvára zákon o Kult Minor (viď. nižšie) a taktiež sa uvažuje o analogickom financovaní organizácie Matica Slovenská.

Hodnotenie: na základe hore uvedených skutočností odporúčame radšej podporiť samostatnosť menšinovej kultúry formou posilnenia Kult Minor, ako zabetónovať jednu organizáciu do zákona.

Návrh neodporúčame podporiť. Preto radšej navrhujeme posilniť Kult Minor, či už použitím vyrokovaných 300 tisíc eur na jeho posilnenie, ale aj legislatívnou zmenou, vytvorením možnosti financovať chod organizácií priamo prostredníctvom Kult Minor. Vytvorením takejto možnosti ďalej zvyšujeme kultúrnu samosprávnosť menšín a systematickým spôsobom zareagujeme aj na problémy „štandardných“ menšinových organizácií, ako je Csemadok.

7. Vládny návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 40/1993 o štátnom občianstve – druhé čítanie (presunuté z májovej schôdze).

Účelom tejto novelizácie je „opraviť“ stav, ktorý vznikol v roku 2010 zakázaním dvojakého občianstva pre občanov Slovenskej republiky. Aj keď táto novelizácia bola primárne nasmerovaná proti Maďarsku a jeho zákonu, s cieľom zastaviť rozmach slovensko-maďarského dvojitého občianstva u obyvateľov Slovenska, spôsobuje v praxi problémy pre oveľa širšiu vrstvu obyvateľov Slovenskej republiky. Návrh je totožný s tým, ktorý sme prediskutovali pred mesiacom. Avšak v októbri (tak ako niekoľkokrát predtým) bol tento zákon odkladaný na ďalšiu schôdzu.

Navrhnuté riešenie však nemôžeme považovať za dobré. Pôvodný „protizákon“ z roku 2010 bol sám v sebe problematický. Po námietke sa Ústavný súd v otázke tohto zákona neuzniesol, to znamená, nenašlo sa kvórum na rozhodnutie za alebo proti novelizácii. Finálne hlasovanie bolo v pomere 5:6.

Novelizácia nerieši základné problémy s ústavnosťou zákona z roku 2010.

Súčasná novelizácia ešte viac prehľbuje ústavné problémy. Vytvára ďalšie výnimky z celoplošného zákazu. Po novelizácii sa dá povedať, že zahraniční Slováci, alebo občania Slovenska pracujúci v zahraničí, budú mať v legislatívnej úprave silnejšie postavenie, ako napríklad Maďar žijúci na Južnom Slovensku. Preto si myslíme že kým aj pôvodný protizákon bol problematický, **rozšírením okruhu výnimiek zákonodarca ešte viac prehľbuje protiústavnosť a diskriminačný charakter úpravy.**

Zákon aj po novelizácii **ostane nevymáhateľný**. To znamená, že ak sa občan sám neprihlási na príslušnom orgáne, že nadobudol druhé občianstvo, tak Slovensko nemá ako zistiť tento fakt. Druhé krajiny totiž nemajú dôvod vydať zoznam svojich občanov slovenským orgánom.

Ako lepšie, alternatívne riešenie navrhujeme **vypustiť automatickú stratu občianstva kvôli nadobudnutiu inému štátnemu občianstvu**, a zároveň v zákone taxatívne pomenovať výnimky, kde získanie iného občianstva znamená pre Slovensko problém (napríklad ohrozenie bezpečnosti krajiny). Ťarcha dôkazu by tak prešiel z občana, ktorý musí hľadať a dokazovať, že spĺňa výnimku pre nestratenie občianstva, na štát, ktorý by musel dokázať, že nadobudnutie iného štátneho občianstva danej osoby je pre Slovensko nežiadúce.

Hodnotenie: Navrhnutá novelizácia prehľbuje ústavné problémy zákazu dvojakého občianstva, nerieši pritom problémy s aplikačnou praxou. Návrh preto neodporúčame podporiť. Odporúčame zároveň vypracovať a podporiť alternatívny návrh bez zachovania automatickej straty občianstva.

Príloha: Doplnujúci návrh SPMN k poslaneckému návrhu k zákonu č. 138/2017 Z. z. o Fonde na podporu kultúry národnostných menšín - druhé čítanie.

Žiadame do navrhovanej novely zákona pridať nový bod č. 4 v znení: „V § 15 ods. 1. sa za písm. m) vkladá písm. n) v znení: „podpora činností spojených s bežným chodom kultúrnych organizácií národnostných menšín podľa § 6a písm. a) a b).“ “

Odôvodnenie: Momentálne môže Fond na podporu kultúry národnostných menšín podporovať len konkrétne projekty podľa § 15 ods. 1. a) až m), avšak neexistuje možnosť finančne podporiť bežný chod a prevádzku kultúrnych organizácií. Vychádzajúc z praxe vieme, že tieto organizácie často finančne nevládajú administratívne a personálne náklady nevyhnutné na fungovanie. Práve efektívne fungovanie nezávislých kultúrnych organizácií je kľúčovým aspektom zdravej a prosperujúcej menšinovej kultúry. Prijatím tohto pozmeňovacieho návrhu by dokázal Fond lepšie napĺňať svoj primárny účel a zároveň by sa zachoval princíp menšinovej kultúrnej samosprávy pri prerozdeľovaní financií.

Príkladom, ako by to mohlo fungovať v praxi, je Fond na podporu umenia, ktorý má podobnú inštitucionálnu štruktúru ako Fond na podporu kultúry národnostných menšín. Fond na podporu umenia momentálne umožňuje udeľovanie finančnej podpory na prevádzku organizácií pôsobiacich v oblasti umenia a kultúry (§ 18 ods. 1. písm. g) zákona č. 284/2014 Z. z.).

Tento návrh bol prediskutovaný na zasadnutí Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny, ktoré sa odohralo 3.12.2021 (uznesenie výboru č. 187). Toto uznesenie bolo schválené v pomere hlasov 21 k 5, takže si získalo rozsiahlu podporu medzi zastupiteľmi jednotlivých národnostných menšín v rámci jediného priamo voleného menšinového samosprávneho orgánu Vlády SR.